

HARRI HYPPÖLÄ

LT, dosentti, palveluyksikköjohtaja
Kuopion yliopistollinen sairaala,
päivystys ja tehohoito

TEPPO HEIKKILÄ

LL, tutkijalääkäri
Pohjois-Savon sairaanhoitopiiri,
perusterveydenhuollon yksikkö

MARKKU SUMANEN

LT, apulaisprofessori
Tampereen yliopisto, lääketieteen
yksikkö

HANNU HALILA

LKT, dosentti,
varatoiminnanjohtaja
Suomen Lääkäriliitto

JUKKA VÄNSKÄ

VTM, tutkimuspäällikkö
Suomen Lääkäriliitto

SANTERO KUJALA

LL, lääkintöneuvos
Suomen Lääkäriliitto

ELISE KOSUNEN

LT, professori, ylilääkäri
Tampereen yliopisto, lääketieteen
yksikkö ja
Pirkanmaan sairaanhoitopiiri,
perusterveydenhuollon yksikkö

IRMA VIRJO

LT, professori (emerita)
Tampereen yliopisto, lääketieteen
yksikkö

KARI MATTILA

LKT, professori (emeritus)
Tampereen yliopisto, lääketieteen
yksikkö

Lääkäri 2013 -tutkimus Lääkärien arviot peruskoulutuksestaan – muutokset 25 vuoden aikana

Lähtökohdat

Lääkäriskoulutuksen kehittämiseen on jälleen viime vuosina kiinnitetty huomiota lääketieteellisissä tiedekunnissa. Tiedekunnat ovat pyrkineet vastaamaan muuttuvan palvelujärjestelmän tarpeisiin. On tärkeä tietää, minkälaiseksi jo valmistuneet lääkärit arvioivat saamansa koulutuksen laadun. Lääkäri 2013 -tutkimus on jatkoa vuodesta 1988 alkaen viiden vuoden välein toistetuille kyselytutkimuksille, joissa on muun muassa selvitetty lääkäreiden tyytyväisyyttä peruskoulutukseen.

Menetelmät

Lääkäri 2013 -tutkimuksen nuorten lääkäreiden perusjoukon muodostivat Suomessa asuvat vuosina 2002–11 laillistetut 5 997 lääkärinä. Otokseen valittiin mukaan parittomina päivinä syntyneet lääkärit (n = 2 978). Tutkimukseen vastasi 1 177 lääkärinä, eli vastausosuus oli 39,5 %. Tyytyväisyyttä peruskoulutukseen selvitettiin useilla kysymyksillä, jotka käsittelivät paitsi peruskoulutusta yleisesti, myös erikseen tyytyväisyyttä sairaalatyön ja terveyskeskustyön opetukseen.

Tulokset

Noin viidennes koki peruskoulutuksen vastanneen melko tai erittäin huonosti käytännön työn vaatimuksiin. Tyytyväisimpiä oltiin sairaalatyön opetukseen. Terveyskeskustyön opetukseen olivat tyytyväisimpiä Kuopiosta ja Tampereelta valmistuneet. Terveyskeskustyön opetukseen tyytyväisten osuus oli 25 vuodessa kasvanut Helsingissä, Oulussa ja Turussa valmistuneilla, mutta ero Kuopiosta ja Tampereelta valmistuneisiin oli vielä suuri. Sairaalatyön opetukseen oltiin yleisesti varsin tyytyväisiä. Hallintoon ja johtamiseen liittyvissä osaamiskokonaisuuksissa arvioitiin olevan puutteita.

Päätelmät

Lääkärit kokevat saaneensa hyvät valmiudet käytännön lääkärin työhön, erityisesti sairaalalääkärin työn osalta. Perusopetuksen ei voida sanoa olevan kriisissä, ja oikeansuuntaisia muutoksia on jo tehty. Kehittämistä vaativia alueita on kuitenkin yhä runsaasti, etenkin perusterveydenhuollossa vaadittavien taitojen ja hallinnon osaamisessa. Opinto-ohjelmien uudistaminen on jatkuva prosessi, ja koulutuksen laatua voidaan parantaa vain säännöllisen arvioinnin avulla.

Lääkärien peruskoulutusta on pyritty muuttamaan vastaamaan paremmin kulloistakin tarvetta. Taustalla ovat olleet muun muassa lääketieteen kehittyminen, uudet havainnot lääkäri-

set koko yhteiskunnassa (1,2,3). Koulutuksen uudistaminen on jatkuva prosessi, ja siksi minäkään tiedekunnan opinto-ohjelma ei voi koskaan olla valmis ja lopullinen. Opinto-ohjelmien uudistaminen on toisaalta hyvin hidas prosessi, eivätkä tiedekuntien opinto-ohjelmat ole käytännössä milloinkaan täysin ajantasaisia, kun otetaan huomioon edellä kuvatut muutosvaatimukset.

Lääkäriskoulutusta on viime vuosikymmeninä kehitetty ja tutkittu hyvin aktiivisesti sekä kansallisesti että etenkin kansainvälisesti. On syytä huomata, että muutoksia on tehty aiemminkin

Sote-hanke edellyttää nykyistä laajempaa näkemystä palvelujärjestelmän integraatiosta.

koulutuksen tutkimushankkeista, muutokset terveydenhuollon organisaatioissa ja lääkäreiden ja potilaiden rooleissa sekä laajemmin muutok-

KIRJALLISUUTTA

- 1 General Medical Council. Tomorrow's doctors. UK, 2009. http://www.gmc-uk.org/Tomorrow_s_Doctors_1214.pdf. 48905759.pdf
- 2 Frenk J, Chen L, Bhutta ZA ym. Health professionals for a new century: transforming education to strengthen health systems in an interdependent world. *Lancet* 2010;376:1923–58.
- 3 Ruohotie P. Mitä työelämä meiltä vaatii? *Ammattikasvatuksen aikakauskirja* 2002;4:4–13.
- 4 Hyppölä H, Mattila K. Lääkärikoulutuksen historiaa ja nykytilanne Suomessa. *Duodecim* 2004;120:971–4.
- 5 Pitkäranta A, Renkonen R. Lääkärikoulutus nyt ja tulevaisuudessa – Miksi koulutuksen pitää uudistua? *Duodecim* 2014;130:1148–9.
- 6 Merenmies J, Niemi-Murola L, Pyörälä E. Käänteinen oppiminen lääketieteen peruskoulutuksessa. *Duodecim* 2015;131:2009–15.
- 7 Pyörälä E, Hietanen P. Vuorovaikutustaidot osana lääkäriin ammattillista kehittymistä. *Suom Lääkäril* 2011;6:469–73.
- 8 Frank J, Snell L, Cate O ym. Competency-based medical education: theory to practice. *Med Teach* 2010;32:638–45.
- 9 Sumanen M, Vänskä J, Heikkilä T ym. Lääkäri 2013. Kyselytutkimus vuosina 2002–2011 valmistuneille lääkäreille. Sosiaali- ja terveysministeriön raportteja 2015:12. Helsinki 2015.
- 10 Sumanen M, Heikkilä T, Hyppölä H ym. Lääkäri 2013 – uusinta tutkimustietoa lääkäreistä: Lääkärit tyytyväisiä ammatinvalintaansa. *Suom Lääkäril* 2015;70:2084–9.
- 11 Hyppölä H, Kumpusalo E, Halila H ym. Ovatko lääkärien arvioinnit peruskoulutuksestaan muuttuneet 15 vuoden aikana? *Suom Lääkäril* 2006;61:1245–50.
- 12 Niemi-Murola L, Remes V, Turunen JP, Harjula A, Helenius I. Valmistuvat lääketieteen opiskelijat vailla toimenpidetaitoja. *Suom Lääkäril* 2008;63:297–301.
- 13 Suomen Lääkäriliiton Opiskelija-tutkimus 2014. (Luettu 18.12.2015) <http://www.laakariliitto.fi/tutkimus/ammattilinen-kehittyminen>
- 14 Päive H. Loskainen tulevaisuus lääkäreillä. *Suom Lääkäril* 2015;70:849.
- 15 Holmberg-Marttila D, Peura A, Ryyänen K, Turunen JP, Pasternack A. Lääkäriksi oppiminen. *Duodecim* 2005;121:547–55.

SIDONNAISUUDET

Ei sidonnaisuuksia.

ja radikaaleimmat niistä on yleensä tehty perustettaessa kokonaan uusia lääketieteellisiä koulutusyksiköitä. Viimeksi perustetut lääketieteelliset tiedekunnat Suomessa aloittivat koulutuksen vuonna 1972, ja sen jälkeen kaikissa tiedekunnissa on tehty useita opintouudistuksia (4,5). Uudistuksissa on painotettu muun muassa varhaisia potilaskontakteja, vuorovaikutustaitoja sekä valinnaisuutta ja uusia oppimismenetelmiä (6,7). Lisäksi on korostettu laaja-alaisen osaamisen merkitystä (8). Uudistuksia on myös pyritty arvioimaan ja siten kehittämään toimintaa. Muutokset näkyvät kuitenkin vasta vuosien kuluttua, mikä on vaikeuttanut näyttöön perustuvaa toiminnan arviointia.

Lääketieteen opiskelijoilta kysytään usein heidän näkemyksiään yksittäisistä opintojaksoista ja laajemminkin opetuksen kehittämisen suuntaviivoista. Opiskelijoilla on hyvä näkemys saamastaan koulutuksesta, mutta heiltä puuttuu kuitenkin näkemys koko tutkintokokonaisuudesta ja sen vastaavuudesta käytännön lääkäriin työhön. Toimittuaan usean vuoden lääkäriinä voi saada kokonaisvaltaisemman näkemyksen siitä, mikä peruskoulutuksessa onnistui ja mikä olisi voitu tehdä paremmin.

Lääkäri 2013 -tutkimuksessa kysyttiin jo valmistuneilta lääkäreiltä heidän näkemyksiään peruskoulutuksesta ja siitä, miten opetus vastasi lääkäriin työtä. Tässä artikkelissa esitellään keskeisimpiä tuloksia koulutusyksiköittäin tarkasteltuna.

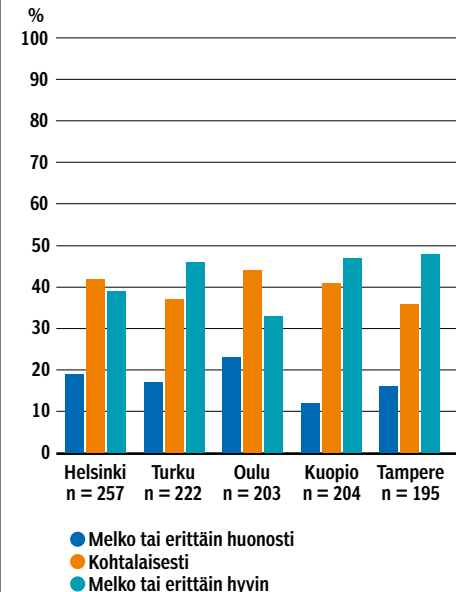
Aineisto ja menetelmät

Tutkimusaineisto on osa laajempaa Lääkäri 2013 -kyselytutkimusta. Tässä artikkelissa esitellään vuosina 2002–11 valmistuneita lääkäreitä koskevia tuloksia. Lääkäri 2013 -tutkimus jatkaa sarjaa, joka alkoi Nuori Lääkäri 88 -tutkimuksella. Tämän jälkeen tiedonkeruu on toistettu lähes samansisältöisesti viiden vuoden välein, joten käytettävissä on aikasarjatietoja 25 vuoden ajanjaksolta (9). Kussakin tutkimuksessa on kysytty peruskoulutusta koskevia kysymyksiä 2–11 vuotta aiemmin valmistuneilta lääkäreiltä. Tutkimusjoukot vastaavat siten toisiaan valmistusajankohdan ja ikäluokkien osalta.

Lääkäri 2013 -tutkimuksen nuorten lääkärien perusjoukon muodostivat Suomessa asuvat vuosina 2002–11 laillistetut 5 997 lääkäreä. Perusjoukkoon kuuluvat lääkärin ovat siten valmistuneet keskimäärin noin kuusi vuotta ennen

KUVIO 1.

Vuosina 2002–11 valmistuneiden lääkärien näkemys peruskoulutuksen ja nykyisen työn vastaavuudesta koulutusyksikön mukaan (% vastaajista).

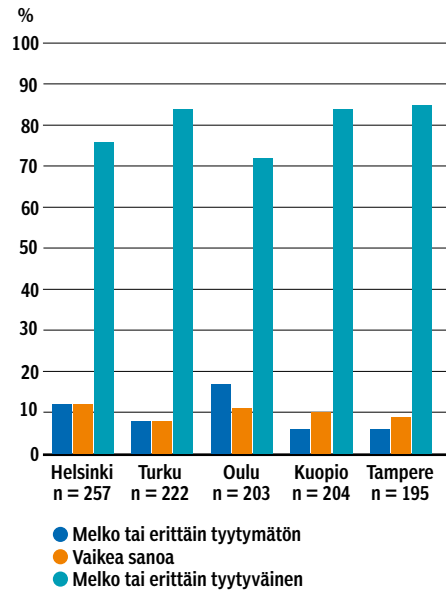

tutkimusajankohtaa. Otokseen valittiin mukaan parittomina päivinä syntyneet lääkärin (n = 2 978). Perusjoukko määriteltiin ja otos poimittiin Suomen Lääkäriliiton rekisteristä. Tutkimuksen tiedonkeruu toteutettiin perinteisellä postikyselyllä, ja vastaajille tarjottiin mahdollisuus vastata myös sähköisesti. Suurin osa tutkimuslomakkeen kysymyksistä oli valmiiksi luokiteltuja.

Otoksesta kerättiin yhteensä 1 177 vastausta, eli vastausosuus oli 39,5 % yhden muistutuskerroksen jälkeen. Kerätyn aineiston edustavuutta arvioitiin laskemalla vastausosuudet sukupuolen ja valmistumisvuoden mukaan ja vertaamalla perusjoukon ja kerätyn tutkimusaineiston jakaumia toisiinsa. Perusjoukon ja kerätyn tutkimusaineiston jakaumat olivat siinä määrin yhteneviä, että tutkimusaineistosta saadut tulokset voidaan yleistää koskemaan kaikkia vuosina 2002–11 valmistuneita lääkäreitä. Aineiston ja menetelmien tarkempi kuvaus on julkaistu Suomen Lääkärilehdessä (10).

KUVIO 2.

Vuosina 2002–11 valmistuneiden lääkäreiden tyytyväisyys sairaalatyön opetukseen peruskoulutuksessa (% vastaajista).

Sairaalatyön opetuksesta vastaajille esitettiin kysymys, ”Miten tyytyväinen olet peruskoulutukseesi liittyneeseen sairaalatyön opetukseen?”. Vastausvaihtoehtoja olivat ”erittäin tyytymätön”, ”melko tyytymätön”, ”vaikea sanoa”, ”melko tyytyväinen” tai ”erittäin tyytyväinen”. Terveyskeskusopetuksesta kysyttiin, ”Miten tyytyväinen olet peruskoulutukseesi liittyneeseen

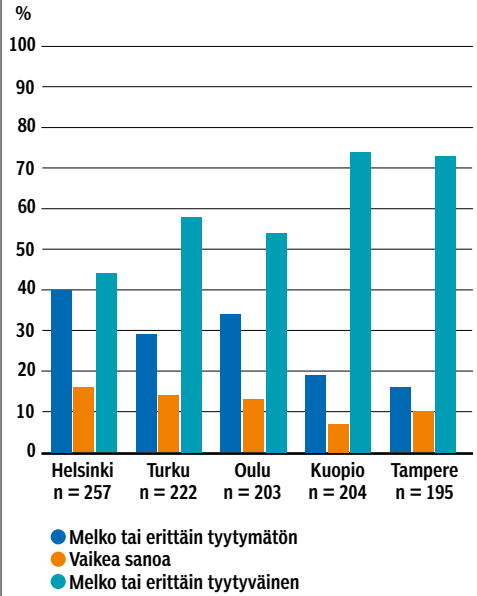
Tiedekuntien tulee seurata tarkasti lääkärinkoulutuksen laatuun ja sisältöön liittyviä kansainvälisiä trendejä.

terveyskeskusopetukseen?”. Vastausvaihtoehtoja olivat ”erittäin tyytymätön”, ”melko tyytymätön”, ”vaikea sanoa”, ”melko tyytyväinen” tai ”erittäin tyytyväinen”.

Tyytyväisyyttä peruskoulutukseen selvitettiin useilla kysymyksillä, jotka käsittelivät sekä peruskoulutusta yleisesti että erikseen tyytyväisyyttä sairaalatyön ja terveyskeskustyön opetuk-

KUVIO 3.

Vuosina 2002–11 valmistuneiden lääkäreiden tyytyväisyys terveyskeskusopetukseen peruskoulutuksessa (% vastaajista).

seen. Seuraavista tuloksista on jätetty pois ulkomailta valmistuneet, koska heidän lukumääränsä on pienekkö ja he ovat suorittaneet tutkintonsa erilaisissa koulutusjärjestelmissä.

Tulokset

Eri yliopistoista valmistuneilla oli hieman toisistaan poikkeavat näkemykset siitä, kuinka heidän saamansa peruskoulutus vastasi lääkärin työtä (kuvio 1). Niiden osuus, jotka kokivat peruskoulutuksensa vastanneen kohtalaisesti tai melko tai erittäin hyvin lääkärin työtä, vaihteli Oulusta valmistuneiden 77 %:sta Kuopiosta valmistuneiden 88 %:iin. Vain alle viidennes koki peruskoulutuksen vastanneen käytännön työtä melko tai erittäin huonosti.

Sairaalatyön opetusta koskevissa vastauksissa ei ollut suuria eroja eri tiedekunnista valmistuneiden kesken (kuvio 2). Melko tai erittäin tyytyväisten osuus vaihteli tiedekunnittain Oulun 72 %:n ja Tampereen 85 %:n välillä.

Terveyskeskusopetusta koskevissa vastauksissa oli merkittävät erot tiedekuntien välillä (ku-

TAULUKKO 1.

**”Missä määrin sait peruskoulutuksessasi opetusta seuraaviin tehtäviin?”
Vuosina 2002–11 valmistuneiden lääkärien (n = 1 066–1 078) vastausten
jakauma (%).**

	Aivan liian vähän tai liian vähän	Sopivasti	Aivan liian paljon tai liian paljon
Yksityislääkärin työhön	70	30	0
Hallinnolliseen työhön	76	23	1
Oman työn kehittämiseen	75	25	0
Sosiaaliin kysymyksiin	74	24	3
Yhteistyöhön eri sektorien välillä	69	30	1
Opetustyöhön	70	30	0
Monikulttuurisuuteen	57	40	3
Terveyskeskuslääkärin työhön	45	52	3
Kliiniseen työhön	38	62	1
Terveysneuvontaan	37	59	4
Tutkimustyöhön	38	52	10
Eettisiin kysymyksiin	29	68	3
Preventioon	27	69	5
Sairaalaalääkärin työhön	19	72	9

TAULUKKO 2.

**”Miten saamasi peruskoulutusvaiheen opetus vastaa lääkärin työtä seuraavien
asioiden osalta?” Vuosina 2002–11 valmistuneiden lääkärien (n = 1 063–1 075)
vastausten jakauma (%).**

	Erittäin tai melko huonosti	Kohtalaisesti	Erittäin tai melko hyvin
Yhteistyö kunnan eri palvelusektorien kanssa	86	13	2
Yhteistyö sosiaalitoimen kanssa	82	16	2
Hallinto ja johtaminen	76	21	3
Kuntoutus	68	26	7
Kotisairaanhoido	68	25	7
Ympäristöterveydenhuolto	68	27	6
Terveystalous	65	27	8
Kouluterveydenhuolto	61	27	12
Päihdehuolto	56	35	9
Väestövastuu	51	39	10
Terminaalihoido	48	32	20
Vanhustenhuolto	47	38	15
Neuvolatyö	45	35	20
Työterveyshuolto	44	44	12
Yhteistyö perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välillä	32	41	27
Erikoisalojen välinen yhteistyö	25	43	32
Terveyden edistäminen	23	45	33
Terveysneuvonta	21	41	37
Vuodeosastotyö	19	35	47
Tutkimus- ja hoitotoimenpiteet	17	34	49
Kivun hoito	15	35	50
Ryhmätyö	13	33	54
Konsultointi	11	35	54
Vuorovaikutustaidot	10	30	60
Potilasvastaanotto	8	32	59
Potilas-lääkärisuhde	7	30	63
Diagnostiset taidot	3	24	74

vio 3). Suurin ero terveyskeskusopetukseen tyytyväisten osuudessa oli Helsingistä valmistuneiden (44 %) ja Kuopiosta valmistuneiden (74 %) välillä.

Vastaajia pyydettiin arvioimaan yksityiskoh-
taisemmin eräitä peruskoulutuksen osa-alueita.
Suurin osa koki saaneensa sopivasti opetusta
kliiniseen työhön, terveysneuvontaan, tutki-
mustyöhön, eettisiin kysymyksiin, preventioon
sekä terveyskeskuslääkärin ja sairaalalääkärin
työhön (taulukko 1). Sen sijaan yli puolet vas-
tanneista arvioi saaneensa liian vähän opetusta
yksityislääkärin työhön, hallinnolliseen työhön,
oman työn kehittämiseen, opetustyöhön, yh-
teistyöhön eri sektorien välillä, sosiaaliin kysy-
myksiin sekä monikulttuurisuuteen.

Lääkäreiltä kysyttiin lisäksi peruskoulutuksen
vastaavuutta eräillä lääkärin työn osa-alueilla.
Yli puolet katsoi saamansa koulutuksen vastan-
neen hyvin seuraavia osa-alueita: ryhmätyö,
konsultointi, potilasvastaanotto, vuorovaikutus-
taidot, potilas-lääkärisuhde sekä diagnostiset
taidot (taulukko 2). Huonoimmat arviot saivat
hallinnon ja johtamisen, sosiaalitoimen yhteis-
työn sekä kunnan eri palvelusektorien välisen
yhteistyön opettaminen.

Kuopiosta ja Tampereelta valmistuneet lääkä-
rit ovat toistuvasti olleet terveyskeskustyön ope-
tukseen tyytyväisempiä kuin vanhemmista yli-
opistoista valmistuneet lääkärit (kuvio 4). Van-
hemmista tiedekunnista valmistuneiden lääkä-
rien arviot terveyskeskusopetuksesta ovat
kuitenkin kehittyneet selvästi parempaan suun-
taan seurannan aikana. Oulusta valmistuneilla
tyytyväisten osuus oli nyt ensimmäistä kertaa
yli 50 % ja Helsingistä valmistuneilla vastaava
osuus oli nyt ensimmäistä kertaa yli 40 %.

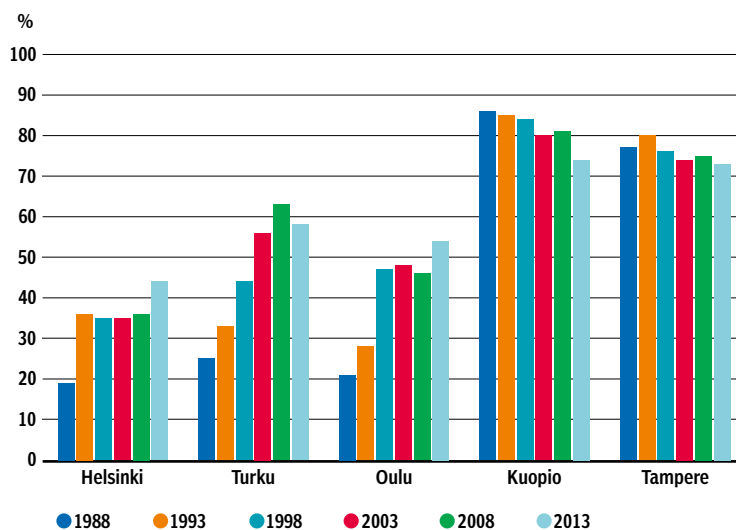
Tyytyväisyydessä sairaalatyön opetukseen ei
ole tapahtunut suuria muutoksia seuranta-aika-
na (kuvio 5). Tyytyväisten osuus on 20 vuoden
seurannan aikana ollut aina vähintään 60 % ja
uusimmassa tutkimuksessa parhaimmillaan 85
%. Lääkäri 2013 -tutkimuksessa tyytyväisyys sai-
raalatyön opetukseen on kaikissa tiedekunnissa
suurin koko seurannan aikana.

Pohdinta

Lääkäri 2013 -tutkimus on vakiinnuttanut paik-
kansa lääkäriprofessiota ja lääkärikoulutusta
selvittävänä kyselytutkimuksena. Tutkimushan-
ke on jatkunut jo 25 vuotta, ja jatkuvuus tuo sii-
hen syvyyttä ja mahdollistaa pitkienkin aikasar-

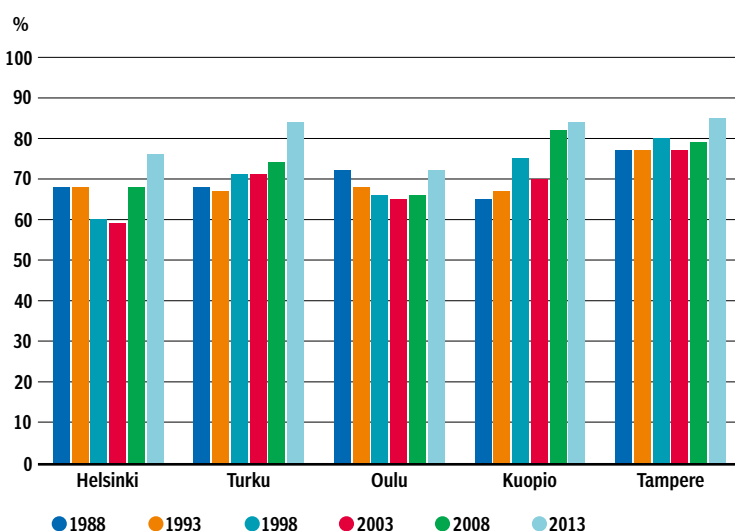
KUVIO 4.

Terveyskeskustyön opetuksen tyytyväisten osuus (%) koulutusyksikön mukaan vuosina 1988, 1993, 1998, 2003, 2008 ja 2013.

KUVIO 5.

Sairaalatyön opetuksen tyytyväisten osuus (%) koulutusyksikön mukaan vuosina 1988, 1993, 1998, 2003, 2008 ja 2013.

jojen muutosten tarkastelun. Vastaajat edustavat edelleen varsin hyvin tutkimuksen perusjoukkoa, vaikka vastausosuus on pienentynyt ensimmäisiin tutkimuksiin verrattuna. Tämä on ollut valitettavan yleinen suuntaus laajoissa kyselytutkimuksissa viime vuosina. Kaikkiaan tutkimuksen tuloksia voidaan kuitenkin pitää luotettavina ja aikasarjojen muutoksia loogisina. Tuloksien voidaan katsoa edustavan tutkimusjoukkoa eli nuoria lääkäreitä melko hyvin.

Nuoria lääkäreitä voidaan perustellusti pitää oman peruskoulutuksensa pätevinä arvioijina, sillä heillä on saamansa koulutus tuoreessa muistissa ja näkemystä koulutuksen vastaavuudesta terveyskeskuslääkärin ja sairaalalääkärin työhön. Vastaajat ovat kyselyn aikaan työskennelleet lääkärinä keskimäärin noin kuusi vuotta. Lääkärikoulutuksen sisältöä ja sen vastaavuutta käytännön työn vaatimuksiin he osaavat siten arvioida hyvin. On huomioitava, että aivan viimeisimpien opintouudistusten mahdolliset vaikutukset eivät vielä näy tämän tutkimuksen tuloksissa.

Yleisesti peruskoulutuksen koetaan vastaavan lääkärin työtä kohtalaisesti. Varsinkin sairaalassa toimivan lääkärin työn opetukseen ollaan pääosin tyytyväisiä kaikissa tiedekunnissa, ja tyytyväisyys on kaikissa tiedekunnissa lisääntynyt aiempiin tutkimuksiimme nähden (11).

Peruskoulutus on yhä hyvin sairaalakeskeistä, ja osin tämän oppimisympäristön ansiosta tyytyväisyys sairaalatyön opetukseen on pysynyt korkealla tasolla. Myös sairaalalääkärin työssä on useita osa-alueita, joihin koettiin saatavan liian vähän opetusta peruskoulutuksen aikana. Näitä olivat erityisesti hallintoon ja johtamiseen liittyvät teemat. Valmistumassa olevat opiskelijat ovat toisaalta tuoneet esille huolensa myös kliinisten taitojen, kuten toimenpidetaitojen osaamisesta (12). Aivan kaikkia lääkärin työssä vaadittavia osa-alueita ei voida täysin kattavasti käsitellä peruskoulutuksessa. Ammatillisella jatko- ja täydennyskoulutuksella onkin tärkeä merkitys tämän osaamisen täydentäjänä.

Hallinnon koulutukseen on panostettu erityisesti erikoislääkärikoulutuksen aikana, kun vuodesta 2008 alkaen otettiin käyttöön kaikille erikoistujille pakollinen moniammatillisen johtamisen opintokokonaisuus. On kuitenkin tärkeää, että perusteet lääkärin työhön liittyvästä juridiikasta ja johtamisesta sekä yhteistyötaitoista tulevat esille jo peruskoulutuksen aikana.

Käynnissä oleva sosiaali- ja terveydenhuollon uudistushanke edellyttää nykyistä laajempaa näkemystä palvelujärjestelmän horisontaalisesta ja vertikaalisesta integraatiosta.

Terveyskeskustyön opetus aloitettiin vanhemmissa tiedekunnissa 1980-luvun alussa, mutta uudemmissa tiedekunnissa se kuului opinto-ohjelmaan jo näiden aloitettua toimintansa vuonna 1972. Tämä on varmasti heijastunut ensimmäisten tutkimusvuosien vastauksiin. Terveyskeskustyön opetukseen tyytyväisten osuus on kasvanut myös niin sanotuissa vanhoissa tiedekunnissa. Erityisen selvästi ja johdonmukaisesti tämä muutos on näkynyt Turussa ja Oulussa sekä viimeisimmässä aikasarjassa myös Helsingissä. Panostus terveyskeskustyön opetukseen näkyy siis ilahduttavasti. Kuopiossa ja Tampereella tyytyväisyydessä on nähtävissä lievä vähenevä suunta, vaikka vastaajat ovat opetukseen yhä selvästi tyytyväisempiä kuin vanhemmista yliopistoista valmistuneet lääkärit. Pelkät terveyskeskusjaksot eivät takaa terveyskeskusopetuksen laatua, vaan niissäkin tulee olla selkeät pedagogiset tavoitteet ja niiden sisältöä on uudistettava ja arvioitava säännöllisesti.

Lääkärit ovat melko tyytyväisiä saamaansa peruskoulutukseen. Perusopetuksen sisällön ei siis voida sanoa olevan kriisissä. Aivan viime vuosina on ollut nähtävissä, että aloituspaikkojen määrän lisääminen tiedekunnissa on vaikeuttanut pienryhmäopetuksen järjestämistä. Lääketieteen opiskelijoille vuonna 2014 tehdystä kyselyssä vain 37 % vastaajista koki ryhmäopetuksen koon oppimisen kannalta sopivaksi (13). Onkin hyvin mahdollista, että lähitulevaisuudessa hankalimmat kysymykset laadukkaana lääkärikoulutuksen järjestämisessä liittyvät sisäänottomäärien suurentamisen aiheuttamiin käytännön ongelmiin.

Tiedekuntien tulee seurata tarkasti lääkärikoulutuksen laatuun ja sisältöön liittyviä kansainvälisiä trendejä (2,8). Suomen Lääkäriliitto on aloittanut oman Lääkäri 2030 -projektin, jossa arvioidaan tulevaisuuden lääkärin työympä-

ristöä ja lääkäreiltä vaadittavia työelämävalmiuksia sekä siten myös koulutustarpeita (14). Opinto-ohjelmien uudistaminen ja lääkäriksi kasvaminen ovat jatkuvia prosesseja, ja koulutuksen laatua voidaan parantaa vain säännöllisen arvioinnin avulla (15). Toivottavasti Lääkäri 2013 -tutkimuksen tulokset osaltaan vilkastuttavat keskustelua perusopetuksen laadusta ja opinto-ohjelmien kehittämisestä. ●

Kiitokset

Lääkäri 2013 -tutkimusryhmä kiittää sosiaali- ja terveysministeriötä tutkimuksen taloudellisesta tukemisesta sekä kaikkia vastanneita lääkäreitä arvokkaasta panoksesta lääkäriprofession ja lääkärikoulutuksen tutkimuksen edistämisessä.

TÄSTÄ ASIASTA TIEDETTIIN

- Lääkärikoulutus on jatkuvassa muutoksessa yhteiskunnan vaatimusten ja terveydenhuollon muuttuessa.
- Lääkärikoulutus on painottunut sairaalaympäristöön, ja tyytyväisyys sairaalalääkärin työn opetukseen on ollut suurempaa kuin terveyskeskuslääkärin työn opetukseen.

TÄMÄ TUTKIMUS OPETTI

- Kuopiosta ja Tampereelta valmistuneet lääkärit olivat edelleen tyytyväisimpiä saamaansa terveyskeskusopetukseen, mutta terveyskeskustyön opetukseen tyytyväisten osuus on kasvanut niin sanotuissa vanhoissa tiedekunnissa (Helsinki, Turku ja Oulu).
- Sairaalatyöhön koettiin saadun hyvät valmiudet.
- Lääkärit arvioivat yhä saavansa liian vähän hallinnon ja johtamisen opetusta.
- Jo toteutetut opintouudistukset ovat olleet oikeansuuntaisia.

English summary | www.laakarilehti.fi | in english

Physicians' views of their undergraduate medical education – changes in 25 years

HARRI HYPPÖLÄ
M.D., Ph.D.
Chief Physician
Emergency Department
Kuopio University Hospital
harri.hyppola@kuh.fi

TEPPO HEIKKILÄ
MARKKU SUMANEN
HANNU HALILA
JUKKA VÄNSKÄ
SANTERO KUJALA
ELISE KOSUNEN
IRMA VIRJO
KARI MATTILA

Physicians' views of their undergraduate medical education – changes in 25 years

Background

The Physician 2013 study is the latest in a series of studies on the physician profession conducted every five years since the year 1988. The aim of this article is to describe and analyse physicians' views of their undergraduate medical education as well as changes over a 25-year period.

Methods

The study population consisted of Finnish physicians graduated during 2002-2011 (N = 5997). The sample was drawn from the registers of the Finnish Medical Association and comprised those who were born on odd-numbered days (n = 2978). Information was gathered using both an electronic form and a mailed questionnaire. Altogether 1177 physicians answered the survey, thus the overall response rate was 39.5%.

Results

Only about one fifth thought that their undergraduate medical education corresponded poorly to their everyday work. Physicians were overall satisfied with their education in hospital work. On the other hand, the education in primary health care was considered insufficient. Respondents graduating from the newest faculties (Kuopio and Tampere), which were established in 1972 as community-oriented faculties, were most satisfied with their primary care education. There was also a trend towards better satisfaction with primary care education at older universities (Helsinki, Turku and Oulu). Education in administration and leadership issues was considered inadequate.

Conclusions

There is still room for improvement in undergraduate medical education to better meet the needs of practising physicians. Education in primary health care, especially, still needs to be improved. Managerial issues should also be introduced in undergraduate medical education already. Evidence based information from studies like the Physician 2013 survey should be taken into consideration when making curriculum reforms in medical faculties.